

15/6 19³⁰

Státní hrad Pernštejn

Rytířský sál

Quartetto di Cremona

Cristiano Gualco,

Paolo Andreoli / housle

Simone Gramaglia / viola

Giovanni Scaglione / violoncello

Peter Jarůšek / violoncello

Koncert Národního památkového ústavu

Ve spolupráci

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

téma Býti kvartetem

1

Program

Franz Schubert (1792–1828)

Smyčcový kvintet C dur, D. 956

Allegro ma non troppo

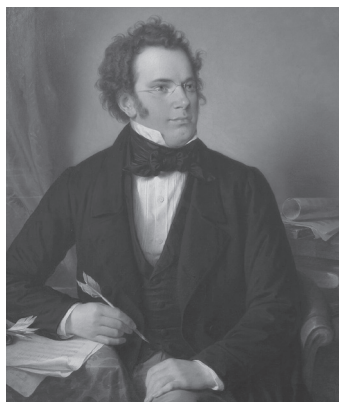
Adagio

Scherzo. Presto – Trio. Andante sostenuto

Allegretto

Koncertu udělil záštitu velvyslanec Itálie v ČR Alessandro Gaudiano.

Smyčcový kvintet jako druh je v komorní hudbě podstatně méně zastoupen než obsazení smyčcového kvartetu, který se pevně etabloval v období hudebního klasicismu, především zásluhou Josepha Haydna, Wolfganga Amadea Mozarta a Ludwiga van Beethovena. U Mozarta ovšem také nalezneme sedm smyčcových kvintetů – všechny s připojenou druhou violou, a totéž obsazení uplatnili například Felix Mendelssohn Bartholdy a Anton Bruckner. Smyčcový kvintet Franze Schuberta se zdvojeným hlasem violoncella je jakousi výjimkou.

Franz Schubert (1792–1828) byl za svého života vnímán především jako skladatel písní, jeho ctižádostí však byly velké formy a jevištní tvorba. Jako symfonik se dočkal posmrtného uznání, jako operní skladatel neuspěl. Jeho klavírní sonáty byly řádně doceněny teprve dvacátým stoletím a podobně se vedlo i jeho skladbám pro komorní ansámby. Ty se staly pevnou součástí kmenového repertoáru teprve poté, kdy začala působit stabilní komorní uskupení a hudba pro komorní obsazení byla přenesena ze soukromých salonů do koncertních sálů. V Schubertově díle nalezneme téměř třicet skladeb tohoto druhu, na nichž je dobře patrný přechod ke stále větší závažnosti.

Smyčcový kvintet C dur (D 956) je Schubertovým posledním komorním dílem vůbec. Vznikl pravděpodobně v září 1828, vydání tiskem ani veřejného provedení se skladatel nedožil. Poprvé byl uveden 17. listopadu 1850 Hellmesbergerovým kvartetem s violoncellistou orchestru Dvorního divadla Josefem Stranským a tiskem vyšel až roku 1853 jako op. 163 ve vídeňském nakladatelství C. A. Spiny. Toto vydání kvintetu je dnes nejstarším známým pramenem, neboť autograf skladby se ztratil.

Konkrétní popud ke skladbě není znám, vážný charakter díla však napovídá, proč zdvojnásobil Schubert právě hluboký smyčcový nástroj. Celým dílem prolíná zvláštní smutek, violoncello má ve skladbě významnou roli jako nositel melodie, instrumentace vyvolává místy až orchestrální dojem. Rovněž forma a harmonická stránka skladby vykazují zvláštnosti. Vstupní část první věty lze vnímat jako introdukci a vlastní věta začíná až třiatřicátým taktem, expozice však už má zároveň znaky provedení. Výraznou roli má ve skladbě zmenšený septakord, typické je pro Schubertův pozdní styl kroužení kolem centrální tóniny. Ve třetí větě se připomíná podobnost s částmi *Mše Es dur* (D 950), pocházející rovněž z posledního roku skladatelova života. Finální věta má schéma sonátového ronda a objeví se v ní reminiscence na předchozí věty.

Roku 1806 vyšla kniha Christiana Friedricha Daniela Schubarta *Estetika hudby* (*Aesthetik der Tonkunst*), jejíž autor se zabývá charakteristikou tónin. Schubert zhudebnil několik Schubartových básní a jeho spis nepochybně znal. Tónina C dur u Schubarta zastupuje nevinu a prostotu – volba této tóniny jako základní pro kvintet může mít takovéto opodstatnění. Franz Schubert však používá také stejnojmennou mollovou variantu, vykládanou Schubartem jako „vzdech duše, zpité láskou“.

Vlasta Reittererová

Quartetto di Cremona patří již čtvrt století k nejvýraznějším smyčcovým kvartetům své generace. Soubor vznikl v roce 2000 na Accademia Walter Stauffer v Cremoně; od roku 2002 do dneška vystupuje v nezměněném obsazení. Je pravidelným hostem předních světových koncertních sálů a festivalů a vedle klasického kvartetního repertoáru se věnuje také soudobé hudbě. Od roku 2011 členové souboru vedou mistrovské kurzy kvartetní hry na Accademia Stauffer, která je od letoška partnerem našeho festivalu. V roce 2019 obdrželo kvarteto ocenění od nadace Borletti Buitoni Trust za trvalý přínos k propagaci komorní hudby v Itálii i po celém světě. Členové kvarteta jsou ambasadory mezinárodního projektu *Friends of Stradivari* a stali se čestnými občany Cremony.

Bohatá diskografie kvarteta se v loňském jubilejním roce rozrostla o nahrávku Bachova *Umění fugy* pro label Orchid Classic. Po oslavách 25. výročí založení pokračuje Quartetto di Cremona i v této sezóně v intenzivní mezinárodní činnosti a vystoupilo mimo jiné v Tel Avivu, Rovigu, Solomeu, Nice a na turné v Nizozemsku, následovaly koncerty v Leidenu, Halifaxu, Terstu či Římě. Kromě toho soubor nadále rozvíjí také svou pedagogickou kariéru: před týdnem vedl mistrovské kurzy na Univerzitě umění ve Štýrském Hradci.

foto: Nikolaj Lund

Violoncellista **Peter Jarůšek** absolvoval konzervatoř v rodné Bratislavě a ve studiích pokračoval na pražské HAMU ve violoncellové třídě Daniela Veise a ve třídě komorní hry legendárního Milana Škampy. V letech 1999–2003 byl členem Škampova kvarteta, v roce 2004 se stal violoncellistou letošního rezidenčního souboru Pavel Haas Quartet, s nímž vystupuje v nejvýznamnějších koncertních sálích světa včetně Wigmore Hall, Concertgebouw Amsterdam, Musikvereinů či Carnegie Hall. Kromě komorní hry se věnuje také sólové činnosti; spolupracoval například se Slovenskou filharmonií, Prague Philharmonia, Talichovým komorním orchestrem či Moravskou filharmonií Olomouc. Je vyhledávaným pedagogem mistrovských kurzů komorní hry a pravidelně vystupuje také v komorních projektech s předními světovými hudebníky.

Společně s violistou Simonem Gramagliou jsou dramaturgy letošního ročníku našeho festivalu a zároveň vyučujícími na festivalových mistrovských třídách, které proběhnou ve dnech 16/6 – 18/6 v Kroměříži a které jsou po registraci ve festivalové kanceláři otevřené i publiku.

Pozvánka na koncert

pá 19/6

Žďár nad Sázavou

kostel sv. Prokopa, 19³⁰

Schumann Quartett

R. Schumann,
A. Reimann

Kdo by mohl být lepším průvodcem komorním dílem Roberta Schumanna, nežli Schumann Quartett, jehož tři členové jsou jeho jmenovci? Čtveřice mladých virtuosů nás ponoří do schumannovských romantických hlubin a nabídne i jejich moderní reflexi: nedávno zesnulý berlínský skladatel Aribert Reimann byl přímým potomkem lékaře, který léčil Schumanna na konci života, a *Adagio na památku Roberta Schumanna* je výsledkem jeho intenzivní a velmi osobní spolupráce se Schumann Quartett.